

Francesc Costa

LES COMPETÈNCIES DOCENTS

1. Definició de competència

Les competències combinen els coneixements amb el comportament, és més que simples habilitats, impliquen el domini de processos i de mètodes i saber aprendre contínuament de la pràctica, de l'experiència, de l'intercanvi i de la teoria.

Hi ha moltes definicions de competències professionals, hem seleccionat aquestes dues

- a) Conjunt de coneixements, saber fer, habilitats i actituds que permeten als professionals realitzar i desenvolupar rols de treball en els nivells requerits en la professió.
- b) Aptitud per afrontar amb eficàcia una família de situacions anàlogues, mobilitzant a consciència i de manera a la vegada ràpida, pertinent i creativa, múltiples recursos cognitius: sabers, capacitats, informacions, valors, actituds, esquemes de percepció, d'avaluació i de raonament (Perrenoud, 2001)

2. Els dos tipus de tasques bàsiques del docent :

- La tasca del professorat com a **mediador en el procés d'ensenyament - aprenentatge**.
- La tasca de **conexedor disciplinari**, que comporta la intervenció curricular. (Imbernon 1994)

Aquestes tasques s'entenen contextualitzades en un marc històric i social determinat.

3. Algunes classificacions de les competències docents

Plantejem 4 diferents classificacions de les competències d'un docent, per tal que cadascú pugui agafar aquella o aquelles que li siguin més còmodes.

Una primera classificació planteja les competències del docent des de quatre grans grups:

- **Competència cultural.** Coneixement de la pròpia matèria que i de la cultura actual.
- **Competència pedagògica.** Habilitats didàctiques, tècniques d'investigació-acció, coneixements psicològics i socials (dinamitzar grups, resoldre conflictes).
- **Competència tecnològica.** Habilitats instrumentals i coneixements de noves tecnologies de la informació i comunicació, llenguatges audiovisuals, ...
- **Competència personal.** Característiques de maduresa i seguretat, autoestima, empatia i equilibri emocional.

Les competències docents de Scriven (adaptació)

1. Coneixement de la responsabilitat de l'ensenyament

- Coneixement del camp concret de competència
- Coneixement d'altres matèries presents en el currículum
- Coneixement del centre i del context
- Coneixement de les responsabilitats docents

2. Planificació i organització de l'ensenyament

- Desenvolupament del curs
- Selecció i creació de materials
- Utilització dels recursos disponibles
- Suport a l'alumnat amb necessitats especials

3. Comunicació

- Habilitats generals de comunicació
- Domini de la tecnologia educativa
- Gestió de l'aula

4. Organització de la classe

- Relació amb l'alumnat
- Manteniment de la disciplina i la convivència
- Assistència individual a l'alumne/a
- Gestió per evitar emergències i capacitat d'afrontar-les

5. Eficàcia en la instrucció

- Desvetllar motivació per aprendre
- Facilitar i supervisar l'aprenentatge de l'alumnat
- Efectes positius en l'aprenentatge de tot l'alumnat
- Capacitat física i emocional per suportar les tensions de l'ensenyament.

6. Avaluació

- Diagnosi i resposta a les necessitats de l'alumnat
- Avaluació i millora dels processos (generals, personals, d'aula, ...)
- Avaluació dels progrés de l'alumnat
- Us de l'avaluació com eina d'aprenentatge

Les competències docents bàsiques de Perrenoud

Es tracta d'una classificació més ampla i flexible que l'anterior

1. Organitzar i animar situacions d'aprenentatge

2. Gestionar la progressió dels aprenentatges

3. Concebre i promoure dispositius per atendre la diversitat

4. Implicar l'alumnat en els seus aprenentatges i el seu treball

5. Treball en equip

6. Participar en la gestió del centre

7. Informar i implicar la família
8. Utilitzar noves tecnologies
9. Afrontar els deures i els dilemes ètics de la professió
10. Gestionar la pròpia formació continua

Un intent de síntesi de diverses aportacions (Cano 2005)

1. Capacitat de planificació i organització del propi treball
2. Capacitat de comunicació
3. Capacitat de treballar en equip
4. Capacitat d'establir relacions interpersonals satisfactòries i de resoldre els conflictes
5. Capacitat d'utilitzar les noves tecnologies de la informació i la comunicació
6. Tenir un autoconcepte positiu i ajustat
7. Capacitat d'autoavaluar-se en les pròpies accions.

Com podem treballar algunes d'aquestes competències ?
Seguirà

Bibliografia :

- Cano, Elena. "Com millorar les competències dels docents" .Editorial Graó. Barcelona (2005)
- Imbernon, F. "La formación y el desarrollo profesional del profesorado,,," Barcelona Ed. Graó (1994)
- Perrenoud, P. " Desarrollar la practica reflexiva en el oficio de enseñar" Ed. Graó Barcelona (2004)
- Perrenoud, P. " Diez nuevas competencias para enseñar" Ed. Graó Barcelona (2004)